

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer archiefinventaris: 2.05.14.04

Inventaris van het archief van het Consulaat te Berlijn (Pruisen), 1867-1877

Algemeen Rijksarchief, K. Kulk, 1976-1977

Nationaal Archief, Den Haag (c) 1977

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Het Consulaat-Generaal te Berlijn.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	8
De verwerving van het archief.....	8
Verwant materiaal.....	9
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Consulaat-Generaal Pruisen, 1867-1877

Periode:

1867-1877

Archiefbloknnummer:

Z21030

Omvang:

0.5 meter; 13 inventarisnummers

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefbewaarplaats:

Nationaal Archief, Den Haag

Archiefvormers:

Consulaat-Generaal Pruisen

Samenvatting van de inhoud van het archief:

In de inventaris bevinden zich stukken en minuten van uitgaande brieven aan o.a. minister van buitenlandse Zaken, Ministerie van Koloniën, Nederlandse consulaire ambtenaren in diverse Duitse steden. Ook een register van rapporten en brieven aan de Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken over allerlei zaken betreffende Pruisen.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

De rechtstitel is (nog) onbekend

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. U maakt een profiel aan op www.gahetna.nl, en logt vervolgens in;
2. Via de archiefinventaris (alleen de beschrijvingen met **rode** nummers) selecteert u het gewenste archiefstuk door op de knop '**Reserveren**' te klikken;
3. In het volgende scherm geeft u aan op welke dag u het archiefstuk wilt inzien;
4. Indien u zich bevindt in de studiezaal en een tafelnummer heeft ontvangen kunt u dit nummer vermelden. Als u geen tafelnummer heeft kunt u tafelnummer 777 laten staan;
5. Vervolgens bevestigt u uw reservering door deze te versturen.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Consulaat-Generaal Pruisen, 1867-1877, nummer toegang 2.05.14.04, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Consulaat Berlijn, 2.05.14.04, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

HET CONSULAAT-GENERAAL TE BERLIJN

Over de oprichting van het consulaat-generaal te Berlijn¹ zij het volgende nog meegedeeld.

Door de minister van Buitenlandse Zaken werd, bij brief van 25 mei 1867 nummer 6 [Kabinet], aan de Nederlandse gezant te Berlijn om inlichtingen verzocht over het denkbeeld tot vestiging van een consulaat-generaal aldaar. In antwoord daarop deelde onze gezant aan de voornoemde minister, bij schrijven van 29 mei 1867 nummer 199 o.a., mede "dat vroeger vreemde consulaten te Berlijn niet werden toegelaten, maar dat sedert enige jaren van dat beginsel was afgezien bij de gelegenheid van de benoeming van de heer Karo tot Oostenrijks consul; zodat er thans geen bedenking kon bestaan tegen de vestiging van een Nederlands consulaat of consulaat-generaal te Berlijn". Het denkbeeld tot oprichting van een consulaat-generaal moest de gezant toejuichen "daar het grote belang der handelsbetrekkingen tussen Nederland en Noord-Duitsland dagelijks toeneemt en, na de voltooiing der beoogde spoorwegaansluiting, tussen beide rijken nog zal vermeederen".

Nadat verder over deze zaak door de minister van Buitenlandse Zaken met de Pruisische regering en onze gezant te Berlijn was gecorrespondeerd werd, bij Koninklijk Besluit van 26 juni 1867 nummer 65, mr. R.W.I.C. Bake te Velp benoemd tot consul-generaal voor Pruisen te Berlijn. Zijn instructies werden door de minister, bij brief van 13 juli 1867 nummer 237, aan het gezantschap ter uitreiking toegezonden.

De Staten-Generaal hebben echter daarna bezwaar gemaakt om zijn tractement toe te staan, zodat de betrekking werd opgeheven. Bij Koninklijk Besluit van 1 januari 1868 nummer 8 is daarop mr Bake benoemd tot consul-generaal te Mannheim en commissaris bij de Centrale Commissie voor de Rijnvaart, in de plaats van jhr. Mr. E.F.E. Testa die tot consul-generaal te Tunis was benoemd. In verband hiermee schrijft de consul-generaal Bake vanuit Berlijn, in een brief van 19 februari 1868 aan de consuls in zijn ressort, dat de koning hem tot andere werkzaamheden had geroepen en worden zij verzocht vanaf 1 maart 1868 hun correspondentie aan de Nederlandse gezant te Berlijn te zenden.

De gezant aldaar komt echter, in een brief van 29 november 1868 nummer 457 aan de minister van Buitenlandse Zaken, op de zaak van het consulaat-generaal terug. Daar het gezantschap, door de toeneming der werkzaamheden, de belangen van handel en nijverheid niet meer voldoende kan behartigen, wordt in overweging gegeven om de opgeheven betrekking van consul-generaal door een geschikt persoon kosteloos te laten waarnemen. Hij draagt daartoe de heer A. Salinger, chef van het bankiershuis "Gebroeders Arons" te Berlijn voor, buiten bezwaar van 's Rijks schatkist. De minister, die zich met het voorstel van de gezant kon verenigen, gaf toen de koning, bij brief van 3 december 1868, in overweging om A. Salinger te benoemen tot consul-generaal voor Pruisen te Berlijn, buiten bezwaar of kosten van het rijk. Die overeenkomst is, bij Koninklijk Besluit van 5 december 1868 nummer 16, de benoeming geschied. De consulaire reglementen en instructies voor de benoemde werden, door de minister bij schrijven van 10 december 1868 nummer 438, aan de gezant ter uitreiking gezonden.

Voor reglementen, instructies, enz. betreffende consulaire ambtenaren raadplege men o.a. de Inleiding der beschrijving van Nederlandse consulaatsarchieven, opgenomen in de Verslagen XLI [1918], deel I, blz. 333 [435]-336 [438].

---

¹ In enkele Duitse steden waren omtrent 1867 reeds consuls-generaal

Correspondentie over het benoemen en ontslaan van Nederlandse consulaire ambtenaren in Duitsland, 1832-1870, vindt men in: Verslagen XLVI [1923], deel I, blz. 180, nummer 3037 e.v.

De namen van consulaire ambtenaren in de verschillende landen komen o.a. voor in de Nederlandse Staatsalmanak.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

De beschreven stukken behoren tot het archief van het Nederlands consulaat-generaal in Pruisen te Berlijn. Ze lopen over de jaren 1867-1877 en zijn indertijd naar het Departement van Buitenlandse Zaken en vervolgens naar het Algemeen Rijksarchief overgebracht.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

De rechtstitel is (nog) onbekend

Verwant materiaal

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN

- 1** Ingekomen stukken van - en minuten van uitgaande brieven aan: het Nederlands gezantschap te Berlijn; de minister van Buitenlandse Zaken te 's-Gravenhage; de minister van Koloniën te 's-Gravenhage; Nederlandse consulaire ambtenaren te: Danzig; Emden; Flensburg; Hamburg en Altona; Harburg; Kiel; Koningsberg en Elbing; Leipzig; Memel; Rendsburg; Stettin; Straalsund; en diversen.
1867-1868 1 pak
In de omslag "diversen" is ook "varia".
De stukken zijn in omslagen volgens bovengemelde volgorde.
- 2-10** Ingekomen stukken van - en minuten van uitgaande brieven aan: consulaire ambtenaren in zijn ambtsgebied; het Nederlands gezantschap te Berlijn; de minister van Buitenlandse Zaken te 's-Gravenhage; en anderen,
1869-1877 7 pakken en 2 omslagen
De stukken zijn in maandelijkse omslagen.
- 2** 1869
De stukken zijn genummerd: 1-96.
- 3** 1870
De stukken zijn genummerd: 1-103.
- 4** 1871
De stukken zijn genummerd: 1-139.
- 5** 1872
De stukken zijn genummerd: 1-135.
- 6** 1873
De stukken zijn genummerd: 1-150.
- 7** 1874
De stukken zijn genummerd: 1-136.
- 8** 1875
Als boven 1-72.
- 9** 1876 januari-september. [omslag].
De stukken zijn genummerd: 1-14.
- 10** 1877 januari-februari. [omslag].
De stukken zijn genummerd: 1.
- 11** Register van rapporten en brieven aan de Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken en de Nederlandse gezant te Berlijn, over: de oogst; handel, nijverheid en scheepvaart; het financieewezen; wetten en reglementen rakende de in- door- en uitvoer; tolrechten; het paswezen; verschillende consulaire verrichtingen; en andere zaken betreffende Pruisen.
1867 september 8 - 1868 januari 18. 1 deel
- 12** Agenda van ingekomen- en verzonden stukken.
1867 juli - 1868 februari; 1869 januari - 1877 februari. 1 deel
- 13** Varia en administratieve modellen.
[c. 1870]. 1 omslag